

Nota Zienswijzen omgevingsvergunning Asselseweg 35

Ten behoeve van het aanleggen van twee paddocks, een trainingsbaan en het plaatsen van hekwerken en lichtmasten bij het paardensportcentrum op het perceel Asselseweg 35 in Kootwijk, bestaat het voornemen om een omgevingsvergunning te verlenen.

Van 18 augustus tot en met 28 september 2023 heeft de ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage gelegen. Een ieder is in de gelegenheid gesteld een zienswijze over het ontwerp naar voren te brengen. Er zijn twee zienswijzen binnengekomen. Deze worden hieronder behandeld.

1.	Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers Mevrouw mr. A.M. van Eik Linnaeusstraat 2 A 1092 CK AMSTERDAM namens Stichting Werkgroep voor Milieuzorg Apeldoorn	Datum ontvangst: 26 september 2023 Datum dagtekening: 26 september 2023 Registratienummer: 1220454
----	---	--

a. Zienswijze

Indiener geeft aan dat alle processtukken die reeds in de procedure omtrent de aanvraag omgevingsvergunning voor de Asselseweg 35 zijn ingediend, als hier herhaald en ingelast moeten worden beschouwd. In het bijzonder het ingediende verweerschrift en het incidenteel hoger beroepsschrift naar aanleiding van het door de initiatiefnemer ingestelde hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Arnhem van 25 juli 2022 (ARN 22/1877 en 22/1878). Voor de volledigheid wijst indiener er op dat dit hoger beroep nog aanhangig is.

Gemeentelijke reactie

De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.

Op 25 juli 2022 heeft de Rechtbank Gelderland uitspraken gedaan ten aanzien van de omgevingsvergunning d.d. 10 maart 2022 voor het perceel Asselseweg 35 in Kootwijk, waarbij het besluit tot vergunningverlening is vernietigd. Dit betekent dat het bevoegd gezag een nieuw besluit moet nemen over de aanvraag d.d. 12 februari 2021.

Tegen de uitspraken van de Rechtbank Gelderland is door de initiatiefnemer hoger beroep aangetekend en door twee partijen voorwaardelijk incidenteel hoger beroep. Deze hoger beroepsprocedure loopt parallel aan de procedure tot het nemen van een nieuw besluit. Het ingediende hoger beroep maakt niet dat besluitvorming op de aangevraagde omgevingsvergunning moet worden uitgesteld.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

b. Zienswijze

De rechtbank Arnhem heeft in voornoemde uitspraak van 25 juli 2022 geoordeeld dat het college van B&W een passende beoordeling moet (laten) maken om de effecten van de stikstofdepositie die door de paardrijtrainingsbaan en de paddocks op Natura 2000-gebied de Veluwe worden veroorzaakt, te laten beoordelen als gevolg van het gewijzigde gebruik.

Ook voor de beschermde soorten heeft de rechtbank geoordeeld dat een passende beoordeling moet worden opgesteld.

Bij de ter inzage liggende stukken ontbreekt een passende beoordeling en een verklaring van geen bedenkingen van de provincie. Het college van B&W lijkt hiermee geen gevolg te geven aan het oordeel van de rechtbank in de eerdere zaak. Daarmee lijkt in zoverre in strijd met de rechtszekerheid en de leer van de formele rechtskracht te worden gehandeld.

Bovendien volgt uit de toelichting van Locis adviseurs van 17 mei 2023 (p. 2) dat kennelijk op 7 november 2022 een aanvraag voor een Wnb-vergunning is gedaan. Daarmee lijkt ook de initiatiefnemer te onderkennen dat een Wnb-vergunning is vereist en een passende beoordeling moet worden opgesteld.

Gemeentelijke reactie

Uit artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) in samenhang gelezen met artikel 2.7 van de Wnb, volgt dat een passende beoordeling moet worden gemaakt als een project significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Dat is het geval als een project voorziet in ruimtelijke ontwikkelingen die ten opzichte van de referentiesituatie significante gevolgen kunnen hebben.

Als een plan ten opzichte van de referentiesituatie leidt tot een toename van de stikstofdepositie op reeds overbelaste stikstofgevoelige natuurwaarden in een Natura 2000-gebied, dan dienen de gevolgen van die toename voor de vaststelling van het plan te worden onderzocht. Als daaruit volgt dat significante gevolgen niet op voorhand op grond van objectieve gegevens kunnen worden uitgesloten (voortoets), dient een passende beoordeling te worden gemaakt.

Uit de in 2023 uitgevoerde quickscan natuurwaardenonderzoek (Natuurbank Overijssel, rapportnummer 6056) volgt dat significant negatieve effecten op voorhand uitgesloten kunnen worden. Dit onderzoeksrapport kan worden gezien als een voortoets, op grond waarvan negatieve gevolgen voor beschermde soorten zijn uit te sluiten. Op basis daarvan is een passende beoordeling niet aan de orde.

De uitgevoerde stikstofberekening toont aan dat de aangevraagde situatie ten opzichte van de referentiesituatie niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Hiermee is sprake van interne saldering en is een passende beoordeling in zoverre niet aan de orde. Een verklaring van geen bedenkingen van de provincie is ook niet aan de orde.

Ten aanzien van stikstof ligt er een aanvraag bij de provincie voor een Wnb-vergunning voor een ontwikkeling waarvan ook de trainingsbaan en paddocks onderdeel uitmaken. Hier loopt een separate procedure voor waarvoor de gemeente geen bevoegd gezag is. De gemeente moet de aanvraag omgevingsvergunning al wel afhandelen aangezien voor stikstof een afzonderlijke aanvraag bij de provincie is ingediend. Het besluit van de provincie zal de ondernemer moeten afwachten.

Voor de trainingsbaan en paddocks blijft op basis van de onderzoeken overeind staan dat geen sprake is van negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden, zodat geen sprake is van vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

c. Zienswijze

In de Toelichting van Locis adviseurs van 17 mei 2023 (hierna: "Toelichting") is voor de referentiesituatie uitgegaan van de Hinderwetvergunning van 6 december 1989. Indiener wijst erop dat de Rechtbank Arnhem in voornoemde uitspraak heeft geoordeeld dat de

referentiesituatie de feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie is. Dit is een andere referentiesituatie dan waarvan in de Toelichting wordt uitgegaan.

Voor zover voor de referentiesituatie wel moet worden uitgegaan van de Hinderwetvergunning van 6 december 1989, merkt indiener daarover het volgende op.

Indiener stelt voorop dat deze Hinderwetvergunning geen onderdeel uitmaakt van de ter inzage gelegde stukken. Daarmee is het uitgangspunt voor de gehanteerde referentiesituatie in deze procedure niet afdoende na te gaan.

Vervolgens is voor de berekening van de emissie in de referentiesituatie en de beoogde situatie uitgegaan van exact hetzelfde aantal paarden en verkeersbewegingen. Deze overweging ontbeert een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding. Ten eerste merkt indiener op dat de Hinderwetvergunning niet voorziet in toestemming voor verkeersbewegingen. Reeds hierom kan niet zonder nadere onderbouwing van de emissie die aan deze verkeersbewegingen voor de berekening in de referentiesituatie wordt toegekend, worden uitgegaan.

Ten tweede ontbeert de berekening van de verkeersbewegingen in de referentiesituatie (Toelichting, p. 2) een nadere onderbouwing. Indiener wil graag een nadere onderbouwing zien waarop deze aantallen in 1989 zijn gebaseerd.

Ten derde wijst indiener erop dat uit de Toelichting (p. 1) volgt dat op 6 januari 2004 een revisievergunning op grond van de Wet milieubeheer is verleend. Die vergunning zou onder andere zien op het exploiteren van een manege, het houden van paardensportevenementen en het houden van 47 paarden. Die vergunning dateert van later datum dan de Hinderwetvergunning en gelet hierop vereist het uitgangspunt van 20 paarden voor de beoogde situatie een nadere onderbouwing.

Hetzelfde geldt voor de verkeersbewegingen die aan de beoogde situatie worden toegerekend, omdat ook hier van 20 paarden lijkt te zijn uitgegaan, dus van het toegestane aantal paarden onder een oudere vergunning. Bovendien zou uit de administratie van het paardensportcentrum moeten kunnen blijken hoeveel verkeersbewegingen in de beoogde (huidige) situatie plaatsvinden.

In dit kader wijst indiener er nog op dat de Hinderwetvergunning niet voorziet in onder andere de paardensportevenementen. Door de afmeting van de trainingsbaan is die echter, zoals ook in de ruimtelijke onderbouwing is te lezen, geschikt voor trainingen van de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (hierna: "KNHS"). In de ruimtelijke onderbouwing is aangegeven dat de équipes van de KNHS op de trainingsbaan eendaagse of meerdaagse trainingen houden en dat dan ook bondscoaches, trainers en overige begeleiders komen.

De overweging in de Toelichting dat de verkeersbewegingen in de beoogde situatie ten opzichte van 1989 gelijk zijn, ontbeert dan ook een deugdelijke onderbouwing. Gelet op het veranderde gebruik, het aantal paarden en de afmetingen van de paardrijtrainingsbaan, kan niet zonder nadere onderbouwing ervan worden uitgegaan dat de verkeersbewegingen gelijk zijn.

Indiener merkt verder nog op dat een toename van het aantal paarden in de beoogde situatie ten opzichte van de referentiesituatie tot extra mest en stikstofdepositie leidt. Ook dat is niet kenbaar in de berekening van de emissie in de beoogde situatie betrokken. Ten aanzien van de overweging in de Toelichting dat voor wat betreft de paarden alleen de emissies uit de dierenverblijven en mestopslag meetellen, wijst indiener erop dat ook buiten op de trainingsbaan en de paddocks sprake is van mest door de daar actieve paarden.

Tenslotte wijst indiener er nog op dat in de Toelichting is aangegeven dat de stikstofdepositie die wordt veroorzaakt door de aanleg van de paardrijtrainingsbaan en de

paddocks niet in de berekening van de stikstofdepositie is betrokken, omdat de aanleg al heeft plaatsgevonden. Indiener merkt hierover echter op dat de aanleg illegaal is en dat de effecten hiervan alsnog in de beoordeling moeten worden betrokken.

Indiener stelt zich dan ook op het standpunt dat het stikstofonderzoek een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding ontbeert en dat ten onrechte geen verklaring van geen bedenkingen van de provincie is gevraagd nadat een passende beoordeling is opgesteld.

De overweging in de ruimtelijke onderbouwing dat voor het onderdeel stikstof vaststaat dat het gebruik van de buitenrijbaan en paddocks geen nadelige effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden en dat sprake zou zijn van interne saldering, waardoor geen sprake is van vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming en hiervoor daarom geen verklaring van geen bedenkingen (vvgb) hoeft te worden aangevraagd bij de provincie, ontbeert dan ook een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding.

Gemeentelijke reactie

De referentiesituatie is afhankelijk van de procedure. De feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie kan als referentiesituatie worden gebruikt in bestemmingsplanprocedures. Daar is hier geen sprake van want deze procedure betreft een omgevingsvergunning. Voor het bepalen van de referentiesituatie in een omgevingsvergunningprocedure moet bij het ontbreken van een feitelijke Wnb vergunning worden uitgegaan van een andere toestemming die gold ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied. Dat is in dit geval inderdaad de Hinderwetvergunning van 6 december 1989 (er is een latere vergunning, maar die staat meer toe en mag dus niet worden gebruikt). Er is dus correct uitgegaan van de oude toestemming.

De betreffende Hinderwetvergunning is inderdaad niet ter inzage gelegd bij het ontwerpbesluit. Het is niet wettelijk verplicht om onderliggende vergunningen onderdeel te laten uitmaken van een ontwerpbesluit. Dergelijke vergunningen zijn openbare stukken, die bij de gemeente kunnen worden opgevraagd.

Volledigheidshalve zullen de stukken van de Hinderwetvergunning bij het definitieve besluit wel gepubliceerd worden als bijlage bij de ruimtelijke onderbouwing.

Ten tijde van de Hinderwet was het niet gebruikelijk om verkeersbewegingen mee te nemen in de vergunningaanvraag noch om hieromtrent voorschriften te stellen. Voor wat betreft het ontbreken van verkeersbewegingen in de Hinderwetvergunning is de jurisprudentie helder, deze wordt als impliciet vergund beschouwd aangezien deze inherent zijn aan de vergunde activiteit aangezien deze nodig zijn voor de bedrijfsvoering. Zie hiervoor onder meer de uitspraak van de Raad van State van 9 september 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:2170) en de uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland van 11 maart 2021 (ECLI:NL:RBNNE:2021:810). Hieruit blijkt dat die verkeersbewegingen mogen worden meegenomen in de referentiesituatie, ook als ze niet expliciet zijn vergund. Bij de vaststelling van die verkeersbewegingen mag worden uitgegaan van een representatieve invulling. In dit geval verschillen de verkeersbewegingen in de referentiesituatie en aangevraagde situatie niet wezenlijk van elkaar en zijn de gehanteerde aantallen het meest representatief voor het gebruik in de referentiesituatie alsmede het (maximale) gebruik in de aangevraagde situatie.

De onderbouwing van het aantal verkeersbewegingen is volledig opgenomen in de toelichting bij de uitgevoerde stikstofberekeningen.

De Hinderwetvergunning uit 1989 is bepalend voor de referentiesituatie. Dat op 6 januari 2004 een revisievergunning op grond van de Wet milieubeheer voor onder meer het exploiteren van een manege, het houden van paardensportevenementen en het houden van 47 paarden, maakt niet dat de referentiesituatie verandert.

De milieuvergunning uit 2004 resulteert namelijk in een hogere stikstofdepositie dan de Hinderwetvergunning uit 1989. Het in deze situatie van belang zijnde Natura 2000-gebied Veluwe is op 24 maart 2000 aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Daardoor vormt de laagste stikstofdepositie ten gevolge van de in 1989 en 2004 vergunde situaties de referentiesituatie voor stikstof. Dat betekent dat de vergunning uit 1989 bepalend is voor stikstofdepositie in de referentiesituatie.

In de Hinderwetvergunning wordt gesproken over een manege, waarbij een logisch gevolg is dat dit een verkeersaantrekkende werking heeft door trainingen en stalling/verzorging van paarden. Het is op basis van jurisprudentie gebruikelijk om de CROW publicatie te gebruiken om een inschatting te maken van het aantal verkeersbewegingen behorende bij een activiteit. Het houden van 20 paarden binnen een manege met daarbij overeenkomstig CROW de bepaalde vervoersbewegingen is dus terecht aangedragen als referentiesituatie.

De buitenrijbaan staat ten dienste aan de paardenhouderij. De aanwezigheid en afmetingen van de betreffende buitenrijbaan staan geheel los van het aantal paarden dat in de paardenhouderij gehouden mag worden. De hoeveelheid paarden die gehouden mag worden binnen de inrichting is onder meer onderdeel van de ingediende Wnb-vergunningaanvraag waaraan in de toelichting wordt gerefereerd. Het al dan niet vergunnen van de buitenrijbaan heeft hier geen invloed op.

De buitenrijbaan kan gebruikt worden door de paarden die op het terrein gestald zijn (in de stallen) of door paarden die van een externe locatie komen voor een paardrijles of training.

Recent zijn nieuwe stikstofberekeningen uitgevoerd en is de toelichting aangepast. In de toelichting zijn de vervoersbewegingen in de beoogde situatie volledig onderbouwd. De aangepaste stukken maken onderdeel uit van het definitieve besluit.

Ten aanzien van de paddocks, deze hebben niet geleid tot een toename van vervoersbewegingen want zowel een paddock als een weide hebben onderhoud nodig. De paddocks hebben geen ander doel dan de paarden de mogelijkheid te geven buiten te lopen zonder de weides te belasten, en hebben geen enkele invloed op het aantal verkeersbewegingen.

Dat ook buiten de dierenverblijven en mestopslag sprake is van emissie doordat de paarden ook buiten op de trainingsbaan en paddocks aanwezig zijn klopt. Dit is echter niet onderscheidend dan wanneer de paarden in de weides zouden lopen die anders hier aanwezig zouden zijn. Ook over buitenlopen/beweiden van vee is de jurisprudentie helder, beweiding en bemesting wordt als impliciet vergund beschouwd aangezien deze inherent zijn aan de vergunde activiteit. Zie hiervoor bijvoorbeeld onder 6.4.2 van de uitspraak van Rechtbank Noord-Nederland van 11 maart 2021 (ECLI:NL:RBNNE:2021:810).

Ten aanzien van stikstof in het kader van de aanlegfase merken we het volgende op. De aanlegactiviteiten voorafgaand aan de aanwijzing van het Natura 2000-gebied hoeven niet berekend te worden, dat is de buitenrijbaan. Verder is de aanleg van de buitenrijbaan en paddocks niet aan te merken als een doorlopende activiteit, waaraan nu nog zou moeten worden gerekend in het kader van vergunningverlening.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen. Wel zijn de bijlagen bij de ruimtelijke onderbouwing met betrekking tot ecologie/stikstof aangepast. (Bijlage 1, toelichting 21 maart 2024. Bijlage 2, Aerius verschilberekening 18 maart 2024. Bijlage 3, Aerius berekening beoogde opzet 19 maart 2024. Bijlagen 4 en 5, Hinderwetvergunning 6 december 1989 besluit en tekening, ingevoegd)

d. Zienswijze

Ten aanzien van soortenbescherming is in de ruimtelijke onderbouwing verwezen naar de Quickscan van de Natuurbank Overijssel ("Quickscan"). Indiener merkt hierover het volgende op.

Uit de Quickscan volgt dat het onderzoeksgebied slechts één keer is bezocht, op 3 januari 2023; in de winterperiode. Indiener betwijfelt of dit eenmalig veldbezoek voldoende is.

Vervolgens wijst indiener erop dat in de Quickscan wat vogels betreft slechts is gesteld dat er geen vogels worden gedood en geen bezet vogelnest wordt verstoord, beschadigd of vernield en dat de betekenis van het onderzoeksgebied als foerageergebied voor vogels niet afneemt door de voorgenomen activiteiten. Niet nader is onderzocht of door het gebruik van de paardrijbak en paddocks geen aantasting plaatsvindt van de functionaliteit van essentieel foerageergebied. Bovendien dient ook hier te worden uitgegaan van de situatie toen de paardrijtrainingsbaan en de paddocks nog niet waren aangelegd.

Uit de Quickscan volgt niet dat het vleermuisonderzoek conform vleermuisprotocol is verricht. Zo is bijvoorbeeld niet (kenbaar) nagegaan welke soorten vleermuizen redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn aan de hand van het landschap, de omgeving en gekend verspreidingsbeeld. Het onderzoeksgebied is alleen op 3 januari 2023 tijdens de daglichtperiode (middag) bezocht. Ook verwijst de Quickscan niet naar de checklist uit het protocol. Reeds hierom stelt indiener zich op het standpunt dat de Quickscan wat betreft het onderzoek naar vleermuizen een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding ontbeert.

Volgens de Quickscan is het onderzoeksgebied geschikt foerageergebied voor vleermuizen maar wordt het onderzoeksgebied echter niet als essentieel foerageergebied voor vleermuizen beschouwd, gelet op de inrichting, het gevoerde beheer en ruim voldoende vergelijkbaar foerageergebied in de omgeving. In de Quickscan is aangegeven dat wat betreft de vliegroute van vleermuizen er een kans is dat het onderzoeksgebied deel uitmaakt van een vliegroute, namelijk langs de bosranden. De Quickscan geeft aan dat de bosrand ten noorden van de verlichte paardrijbak niet wordt aangelicht en dat daarom de uitvoering van de voorgenomen activiteiten geen negatief effect heeft op vliegroutes van vleermuizen. Een nadere motivering ontbreekt.

In de Quickscan is verder opgenomen dat het onderzoeksgebied als matig geschikt leefgebied voor sommige beschermde amfibieënsoorten wordt beschouwd. Amfibieën zouden de paardrijbak en de paddocks mogelijk incidenteel als foerageergebied benutten maar er geen (winter)rustplaats bezetten.

Het onderzoeksgebied zou niet als functioneel leefgebied van zeldzame amfibieënsoorten als kamsalamander, rugstreeppad of poelkikker worden beschouwd. Geschikt voortplantingshabitat zou ontbreken in het onderzoeksgebied. Indiener merkt hierover nog op dat niet is ingegaan op de vraag of sprake is van 'essentieel foerageergebied'. Ook wijst indiener erop dat er in de Quickscan aan voorbij is gegaan dat door het gebruik van de paardrijtrainingsbaan en paddocks mogelijk amfibieën worden vertrapt en daarmee gedood. Ook in de aanlegfase zou dit kunnen zijn gebeurd.

Gelet op voorgaande ontbeert de beoordeling van de effecten van de paardrijtrainingsbaan en de paddocks op de beschermde soorten een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding.

Gemeentelijke reactie

Eén bezoek voor een quickscan is gebruikelijk. Omdat het in een quickscan gaat om het inschatten van de potentie voor een soort kan een dergelijk onderzoek het gehele jaar door uitgevoerd worden. Pas als potentie voor soorten niet kan worden uitgesloten (op basis van habitatgeschiktheid en een goede onderbouwing) is een aanvullend onderzoek nodig

conform een 'vast' protocol. Pas dan is ook sprake van de noodzaak tot een complete inventarisatie van een soort(groep).

De stelling dat uitgegaan dient te worden van de situatie voor aanleg van de voorzieningen kan worden onderschreven. Dat heeft het ecologisch bureau ook (voor zover mogelijk) gedaan.

Het maken van een vergelijking van de situatie waarin geen trainingsbaan en paddocks aanwezig zijn is niet mogelijk omdat de trainingsbaan al sinds 1995 en de paddocks al sinds 2006 aanwezig zijn. Een quickscan kan onmogelijk uitgaan van een 'oude situatie' die niet aanwezig is. In een quickscan kan alleen worden ingegaan op de op dat moment bestaande situatie en daarvan de effecten afwegen.

Al sinds de jaren '90 is er sprake van een buitenrijbaan. Sinds 1989 is ook een milieutoestemming voor het houden van paarden. Er is al voor lange tijd sprake van het gebruik van het perceel voor het houden van paarden en de daarbij behorende activiteiten. Gedurende zo'n periode treedt ook gewinning op, waardoor negatieve effecten op soorten nu niet per se aan de orde hoeven te zijn. Het houden van paarden creëert overigens ook kansen voor soorten. Bijvoorbeeld in de vorm van het aantrekken van insecten voor vleermuizen en vogels en het aantrekken van muizen voor uilen.

Er is alleen sprake van essentieel foerageergebied indien de functionaliteit van een jaarrond beschermd nest aangetast wordt, zoals dat soms het geval is bij huismussen en steenuilen; soorten met een jaarrond beschermd nest en klein leefgebied. De oorspronkelijke ondergrond van de paddocks en rijbaan vormt geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van dergelijke soorten. Het ging hierbij om intensief beheerd agrarisch grasland. Dergelijk agrarisch cultuurland vormt geen functioneel leefgebied voor kwalificerende soorten zoals wespandief, boomleeuwerik, roodborsttapuit of grauwe klauwier (duinpieper is uitgestorven zonder kans op hervestiging) of andere kwalificerende soorten.

Vaststelling van welke vleermuizen aanwezig zijn hoeft niet per se middels het vleermuisprotocol als effecten op voorhand worden uitgesloten in de quickscan. Vleermuizen kunnen inderdaad wel aanwezig zijn. Verblijfplaatsen worden echter niet verwijderd. Door zorgvuldige plaatsing van de verlichting zal geen sprake zijn van verstoring van een foerageergebied. Bepaalde vleermuissoorten zullen inderdaad verlichting mijden, maar deze soorten leven dan juist ook meer in bosgebied. Van nature foerageren deze soorten niet op open plekken. Andere soorten zoeken juist wel licht op, omdat dit insecten aantrekt. Voorbeelden zie je in de stad. Gewone dwergvleermuizen foerageren juist vaak rond lantaarnpalen omdat daar insecten zitten.

Daarnaast is foerageergebied alleen maar beschermd als er aantasting plaatsvindt van essentieel foerageergebied. Dat is in dit geval niet aan de orde omdat er voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving is.

Een projectlocatie in een dergelijk landschap kan geen verbindende schakel vormen in een vliegroute van vleermuizen. Ongeacht de beoogde ontwikkeling zal geen essentiële vliegroute beïnvloed worden. Vleermuizen foerageren 's nachts in een zeer groot gebied. Al zou de gehele oppervlakte van het erf volledig ongeschikt worden, dan is dat effect dusdanig gering, dat geen sprake is van aantasting van essentieel foerageergebied. De motivering is dus het geringe oppervlak van de projectlocatie en het ontbreken van een eventueel negatief effect op de functie foerageergebied.

Hoe dan ook is lichtverstoring niet goed voor de vleermuis. Maar als er geen uitstraling op de bosrand is dan vindt er weinig tot geen verstoring plaats. In het verlichtingsonderzoek staat dat de huidige verlichting wordt vervangen door armaturen die weinig tot geen uitstraling hebben naar de omgeving. Daarnaast wordt een vleermuisvriendelijke kleur gebruikt (weinig blauw licht). Dit zorgt voor een betere situatie voor soorten t.o.v. van de

huidige situatie. Tot slot, zal de verlichting niet de gehele nacht aan mogen (23:00u tot 07:00 uitgeschakeld). Dit beperkt het effect op eventueel foeragerende vleermuizen in de omgeving ook.

Kunstlicht kan een verstorend effect hebben op planten en dieren (www.lichtopnatuur.org). Dit effect doet zich alleen voor buiten de daglichtperiode en dan alleen in de avond. De invloedzone rondom de rijbaan vormt geen functioneel leefgebied van nachttactieve soorten, waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt. De enige nachttactieve soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt zijn vliegend hert, nachtzwaluw en meervleermuis. De bedrijfslocatie vormt geen geschikt leefgebied voor deze soorten c.q. de bedrijfslocatie of het plangebied ligt buiten het leefgebied van deze soorten.

Daarnaast wordt de nieuwe, nu aangevraagde lichtinstallatie uitgevoerd met speciaal voor gebruik naast natuurgebieden bedoelde armaturen en lampen. Hiermee wordt het licht zodanig gebundeld dat er nagenoeg geen sprake meer is van strooilicht richting omgeving. Hierdoor wordt alleen de baan zelf verlicht en treedt geen verstoring van de omgeving op.

Het sporadisch voorkomen van amfibieën is soms lastig. Echter zijn een deel van de amfibieën die hier voor kunnen komen algemeen voorkomend en vrijgesteld door de provincie. Dit betekent niet dat ze zomaar gedood kunnen worden. Door de bedrijvigheid op het terrein en omgeving zullen de niet vrijgestelde, zwaardere beschermde soorten (deze zijn vaak wat schuwer) niet zo snel op de locatie voorkomen. Een waterbak voor de paarden is inderdaad een bron van water waarin amfibieën voor kunnen komen. Echter omdat de paarden hier regelmatig uit de waterbak drinken en er tevens in zullen mesten en doorheen zullen waden zal hier geen voortplanting plaatsvinden. Zeker beschermde, niet vrijgestelde soorten mijden een dergelijk waterlichaam omdat zij andere eisen stellen aan hun waterhabitat. Ook op het land is er weinig potentie voor deze soortgroepen omdat er te veel bedrijvigheid is en weinig mogelijkheden om te schuilen.

Er kan niet worden gesteld dat een zandbodem een groter gevaar oplevert voor amfibieën dan agrarisch grasland vanwege de hiermee samenhangende bemesting, kalk strooien, maaiwerkzaamheden, etc. De conclusie in de quickscan is dan ook correct.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

e. Zienswijze

De verlichting van de buitenrijbaan en de bestaande lichtinstallatie zullen worden vervangen door een nieuwe modernere lichtinstallatie. Deze nieuwe installatie zou volgens de toelichting van Locis niet tot verstoring leiden. Indiener merkt hierover op dat als voorschrift aan de ontwerp-omgevingsvergunning is verbonden dat het gebruik van de omgevingsvergunning alleen is toegestaan op voorwaarde dat binnen één jaar na het verlenen van de omgevingsvergunning de bestaande lichtarmaturen van de vier lichtmasten worden ontmanteld waarna een nieuwe lichtinstallatie kan worden gerealiseerd conform het lichtonderzoeksrapport van 27 april 2023. Indiener merkt hierover op dat verstoring niet is uitgesloten, omdat tot een jaar na het verlenen van de omgevingsvergunning de bestaande lichtarmaturen nog kunnen worden gebruikt. Daarnaast is het voorschrift niet bindend genoeg geformuleerd omdat een nieuwe lichtinstallatie kan worden gerealiseerd conform het lichtonderzoeksrapport van 27 april 2023; dit hoeft dus niet.

Gemeentelijke reactie

Aanvrager heeft zich richting de gemeente bereid verklaard om vooruitlopend op ingebruikname van de nieuwe lichtinstallatie de bestaande lichtinstallatie te ontmantelen. Hieronder verstaat hij het verwijderen van de bestaande armaturen/lampen, waarbij de nu aanwezige palen blijven staan. Deze palen kunnen dan op termijn worden benut voor de nieuwe lichtinstallatie. Het is niet de bedoeling geweest om de huidige lichtinstallatie nog te

gebruiken na verlening van de omgevingsvergunning. Het voorschrift zal hierop aangepast worden.

Het voorschrift dat een nieuwe lichtinstallatie kan worden gerealiseerd is niet voor niets zo geformuleerd. Het is immers ook een optie om in het geheel geen lichtinstallatie meer in gebruik te nemen. Om die reden richt het voorschrift zich niet op het gerealiseerd moeten hebben van de nieuwe lichtinstallatie.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen, ten aanzien van voorschrift 1.

f. Zienswijze

De ondergrond van zowel de paardrijbak als de paddock behoren volledig tot de Groene ontwikkelingszone. Om die reden moeten de voorgenomen ontwikkelingen getoetst worden aan de instructieregels voor bescherming van de Groene ontwikkelingszone, zoals vastgelegd in de Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022). In dit kader is een Versterkingsplan door de Natuurbank Overijssel opgesteld d.d.20 juli 2023 (hierna: "Versterkingsplan"). Indiener merkt hierover het volgende op.

Ten eerste wijst indiener erop dat de instructieregels voor de Groene Ontwikkelingszone in paragraaf 2.6.5 van voornoemde Omgevingsverordening Gelderland zien op bestemmingsplannen. Indiener stelt zich op het standpunt dat reeds hierom niet door middel van een omgevingsvergunning deze ontwikkeling kan worden gerealiseerd. Hiervoor is een wijziging van het bestemmingsplan nodig.

Niettemin merkt indiener omtrent het Versterkingsplan het volgende op. Hierin is overwogen dat voor de verliesfactor, als onderdeel van de versterkingsopgave, achteraf niet zou zijn vast te stellen of bestaande landschapselementen verdwenen zijn als gevolg van de aanleg van de paardrijbak en de paddocks. Vervolgens is gesteld dat het aannemelijk is dat de ondergrond bestond uit agrarische cultuurgrond waardoor de verliesfactor nul zou zijn. Indiener stelt zich op het standpunt dat deze stelling een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding ontbeert. Op grond van onderzoek zou moeten kunnen worden nagegaan welke landschapselementen destijds verloren zouden zijn gegaan.

Ook gelet hierop ontbeert de omgevingsvergunning een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding.

Gemeentelijke reactie

De in de Omgevingsverordening Gelderland opgenomen instructieregels gelden niet alleen voor een bestemmingsplan, maar ook voor een projectafwijkingbesluit (omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken). Dit volgt uit artikel 1.3 (reikwijdte begrip bestemmingsplan) van de Omgevingsverordening Gelderland. Er is in dit geval geen wijziging van het bestemmingsplan nodig. Het bevoegd gezag moet een besluit nemen over de aanvraag omgevingsvergunning d.d. 12 februari 2021.

Uit beschikbare bronnen blijkt dat de planlocatie al lange tijd in gebruik is als cultuurgrond. Via topotijdreis.nl zijn historische kaarten en luchtfoto's te raadplegen. Hieronder (op de volgende pagina) is het terrein door de jaren heen te zien.

1995

1980

1960

Op deze kaarten is te zien dat de locatie altijd een open karakter heeft gehad. Er zijn geen landschapselementen op zichtbaar. Daarom is er terecht vanuit gegaan dat het terrein al lange tijd in gebruik is als agrarische cultuurgrond.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

g. Zienswijze

Op grond van de Structuurvisie Buitengebied Barneveld mogen ontwikkelingen geen significant negatieve gevolgen hebben voor het Natura 2000-gebied Veluwe. In dit kader is opgenomen dat de gemeente initiatieven van individuele bedrijven op Natura 2000 zal toetsen in de vergunningprocedure, in overeenstemming met het Gelderse convenant stikstof en Natura 2000. Deze toetsing ontbreekt.

Gelet op voorgaande ontbeert ook de overweging in de ruimtelijke onderbouwing dat de Structuurvisie Buitengebied Barneveld niet aan de ontwikkeling in de weg staat, een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding.

Gemeentelijke reactie

In de Structuurvisie Buitengebied Barneveld is gesteld dat initiatieven van individuele bedrijven op Natura 2000 worden getoetst in de vergunningprocedure, in overeenstemming met het Gelderse convenant stikstof en Natura 2000. Dit convenant is naar huidige inzichten achterhaald, maar de aangevraagde situatie is hiermee niet in strijd, nu er ten opzichte van de referentiesituatie geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied. Dat betekent dat er de Structuurvisie Buitengebied Barneveld de ontwikkeling niet in de weg staat.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

h. Zienswijze

In de ontwerp-omgevingsvergunning is niet onderkend dat de paardrijtrainingsbaan ook niet voldoet aan artikel 4.5.1 lid 2 onder a van de planregels van het vigerend bestemmingsplan Buitengebied 2012 die van toepassing zijn op gebruik van gronden met bestemming 'agrarisch-paardenhouderij'. Een paardrijtrainingsbaan met deze afmeting is namelijk niet nodig voor de paardenhouderij en staat daartoe niet ten dienste. Het is nodig voor de paardensport.

In dit kader wijst indiener erop dat uit hoofdstuk 3 van de ruimtelijke onderbouwing volgt dat de paardrijbak aanzienlijke afmetingen moet hebben vanwege de nationale en internationale maatvoeringen van de ringen waarbinnen de sport plaatsvindt. De tabel die in hoofdstuk 3 is opgenomen, is overgenomen van de KNHS. De aangevraagde paardrijtrainingsbaan is bedoeld om aan wedstrijdafmetingen te voldoen en lijkt daarmee veel meer te zien op het gebruik ten behoeve van een manege, juist nu de baan is bedoeld als wedstrijdtrainingsbaan. Het plan definieert in artikel 1.81 manege als volgt: "een sportvoorziening bestaande uit één of meerdere (binnen)rijbanen, welk in hoofdzaak is gericht op het bieden van paardrijmogelijkheden en het geven van instructie aan derden met gebruik van paarden".

Gelet hierop is de vergunning ook in strijd met artikel 4.5.1 lid 2 onder a van de planregels verleend.

Daarnaast is niet nader onderbouwd dat wordt voldaan aan artikel 4.5.1 lid 2 sub b van de planregels.

In de ontwerp-omgevingsvergunning is verder niet onderkend dat de paardrijtrainingsbaan ook niet past binnen de bestemming agrarisch (zie ook uitspraak Rechtbank Arnhem r.o. 4.1).

Gemeentelijke reactie

Uit artikel 3.5.1, aanhef en onder d, van de regels van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2012' volgt dat het gebruik van agrarische grond als paardrijbak ten behoeve van de paardenhouderij die ligt in een bestemmingsvlak met de bestemming 'Agrarisch – Paardenhouderij', met inachtneming van de regels die in die betreffende andere bestemming zijn opgenomen voor de paardrijbak, is toegestaan. De aangevraagde paardrijbak is groter dan de maximaal toegestane oppervlakte volgens de planregels.

Op het perceel Asselseweg 35 is een paardensportcentrum gevestigd. Het gaat om een zogenaamde 'gebruiksgerichte paardenhouderij'. De in het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied 2012' opgenomen term 'gebruiksgerichte paardenhouderij' is een containerbegrip voor allerlei mengvormen van paardenactiviteiten die niet aangemerkt kunnen worden als een puur productiegerichte paardenhouderij of puur als een manege. Zie paragraaf 6.6.3 van de toelichting van het bestemmingsplan. Binnen de bestemming voor een gebruiksgerichte paardenhouderij zijn bedrijfsmatige paardenhouderijen toegestaan die gericht zijn op (combinaties van) de volgende functies:

- het africhten en trainen van paarden;
- het bieden van stalruimte voor paarden;
- het geven van instructie aan derden;
- het trainen van paarden en het uitbrengen in de sport;
- de verhuur van en het verlenen van diensten met behulp van paarden;
- de in- en verkoop van paarden.

Onder meer voor het vakkundig africhten en trainen van paarden zijn faciliteiten als een buitenrijbak, een binnenrijbaan en langeercirkels noodzakelijk. De betreffende grote paardrijbak is aangevraagd ten behoeve van trainingen op topniveau. Daarmee staat de paardrijbak ten dienste van de bestemde paardenhouderij en is er onderdeel van.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

i. Zienswijze

Zoals reeds in de eerdere processtukken naar voren is gebracht, is ten onrechte geen verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad gevraagd. Zoals ook in de eerdere processtukken is toegelicht, is sprake van een ingrijpende wijziging van aard en functie, aangezien door de afmetingen van de paardrijtrainingsbaan deze is gericht op de paardensport en niet op de gebruiksgerichte paardenhouderij (zoals ook hierboven toegelicht). Juist de grote oppervlakte van de baan leidt ertoe dat de paardrijtrainingsbaan volop wordt gebruikt ten behoeve van het trainen voor nationale en internationale wedstrijden. Daarmee is wel degelijk sprake van een ingrijpende wijziging van aard en functie en is een verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad vereist.

Het perceel ligt bovendien in de Groene Ontwikkelingszone en grenst aan het Gelders Natuurnetwerk en ligt dichtbij Natura 2000-gebied de Veluwe. De paardrijbak met wedstrijdafmetingen en paddocks verdragen zich niet met de aangrenzende bestemming 'Natuur' en de Omgevingsverordening. Daarnaast doet het project onevenredig afbreuk aan de aangrenzende bestemming 'Natuur'. Ook hierom was een verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad nodig.

Gemeentelijke reactie

De paardrijtrainingsbaan is onderdeel van en staat ten dienste van de paardenhouderij. De gevraagde voorzieningen passen binnen de geldende bestemming, maar qua oppervlakte voldoet het niet aan de bestemmingsplanregels. Wij zijn daarom niet van mening dat de aanvraag ziet op een wijziging van de aard van de functie van de gronden.

De gemeenteraad heeft op 8 november 2017 een lijst met categorieën vastgesteld waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad is vereist. In casu gaat het om een project in landelijk gebied en kan het worden geschaard binnen de categorie “Projecten in landelijk gebied, bouwwerken, geen gebouw zijnde en onbebouwde gronden”. Aangezien een paardrijtrainingsbaan en paddocks – op de oppervlakte na – passend zijn binnen de geldende bestemming, betreft het geen ontwikkeling met ingrijpende wijzigingen van de functie van de gronden.

Tevens is reeds toegelicht dat de paddocks en rijbaan de aangrenzende natuurbestemming niet aantasten en hier op geen enkele wijze afbreuk aan doen. De paddocks bieden de mogelijkheid om paarden buiten te laten bewegen, evenals bijvoorbeeld de weilanden. De trainingsbaan biedt de mogelijkheid om paarden buiten te trainen en bewegen als onderdeel van de paardenhouderij en doen zoals blijkt uit de uitgevoerde onderzoeken op geen enkele manier afbreuk aan de aangrenzende bestemming ‘Natuur’.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

2.	Kaiser advocaten en belastingadviseurs De heer mr. E.M. Oskam Groenewoudsedijk 41 3528 BG Utrecht Namens enkele inwoners van Kootwijk.	Datum ontvangst: 27 september 2023 Datum dagtekening: 26 september 2023 Registratienummer: 1220460
----	--	--

a. Zienswijze

Het voornemen tot vergunningverlening gaat in tegen uitspraken van de Raad van State en het rapport van de eigen huisadvocaat van de gemeente.

Gemeentelijke reactie

Anders dan wordt gesuggereerd blijkt uit de uitgevoerde onderzoeken dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten, zodat daarmee geen strijdigheid optreedt met de uitspraken van de Raad van State en het advies van de huisadvocaat. De analyse waaraan gerefereerd wordt ziet bovendien toe op paardensportevenementen. De aangevraagde omgevingsvergunning staat hier geheel los van. Overigens worden paardensportevenementen (wedstrijden) niet langer op en rondom het bedrijf georganiseerd.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

b. Zienswijze

De aangevraagde paardrijtrainingsbaan met een oppervlakte van circa 5.555 m² is volgens het schema van de KNHS alleen nodig wanneer er wedstrijden worden gehouden. Voor de functie van trainingsbaan zou een oppervlakte van 1.200 m² volstaan. Hiermee is het nut en de noodzaak van een paardrijtrainingsbaan van meer dan 1.200 m² niet aangetoond. Er is in het geheel geen belang voor het honoreren van de aanvraag en af te wijken van de bestemmingsplanregels.

HOOFDSTUK 2 - DE RING EN DE OEFENTERREINEN

Artikel 201 - Afmetingen en aard van de terreinen

De ring moet afgesloten zijn. Gedurende de wedstrijd moeten, wanneer een paard in de ring is, alle in- en uitgangen gesloten zijn met dien verstande dat de ringmeester de volgende ruiter al in de ring kan laten zonder de andere ruiter te hinderen.

De ring en het oefenterrein moeten aan onderstaande afmetingen voldoen:

	OUTDOOR			INDOOR		
	Nationale wedstrijd	Breedtesport wedstrijd	Breedtesport wedstrijd t/m 1.30 en zandbodem alle hoogtes.	Nationale wedstrijd	Breedtesport wedstrijd	Breedtesport wedstrijd t/m 1.30
Oppervlakte minimaal	5400 m ²	4800 m ²	3200 m ²	1500 m ²	1200 m ²	800 m ²
Korte zijde minimaal	80 m	60 m	40 m	25 m	20 m	20 m
Oefenterrein minimaal	1200 m ²	1000 m ²	800 m ²	800 m ² overdekt	450 m ² overdekt	450 m ²
Korte zijde minimaal	25 m	25 m	20 m	20 m	15 m	15 m

Bron: Wedstrijdreglement Springen 2023, KNHS

De noodzaak van het hebben van een trainingsbaan voor de Nederlandse (top)ruiters is niet aanwezig. De KNHS bezit op nog geen 10 kilometer afstand van deze locatie aan de Asselseweg een geweldige locatie van meer dan 20 hectare met meer dan voldoende trainingsbanen en tevens alle andere faciliteiten die je maar kunt bedenken. Nut en noodzaak om de trainingen niet op het eigen KNHS-terrein te doen ontbreken in de onderbouwing en zijn er volgens indieneer niet.

Gemeentelijke reactie

Op de locatie is sprake van een gebruiksgerichte paardenhouderij. De aangevraagde buitenrijbaan zal uitsluitend worden gebruikt voor trainingsdoeleinden. Binnen deze trainingsbaan wordt onder meer getraind door wedstrijdruiters. Om die reden bestaat de noodzaak voor een rijbaan met een groter oppervlak dan de aangehaalde 1.200 m². Die oppervlakte van 1.200 m² sluit niet aan op de bestaande behoefte om qua maatvoering en parcours te kunnen trainen onder wedstrijdcondities. Daarvoor is de grotere oppervlakte nodig. Het geven van trainingen is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van het bedrijf aan de Asselseweg 35. Dat elders ook trainingsruimte beschikbaar is doet daar niks aan af.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

c. Zienswijze

Er loopt een hoger beroep waarbij verschillende partijen een incidenteel hoger beroep tegen heeft ingesteld. Goedkeuring van een omgevingsvergunning is dan ook prematuur aangezien deze ontwikkeling ook in die procedure wordt bestreden.

Gemeentelijke reactie

Het ingediende hoger beroep maakt niet dat besluitvorming op de aangevraagde omgevingsvergunning moet worden uitgesteld. De hoger beroepsprocedure loopt parallel aan de procedure tot het nemen van een nieuw besluit over de aanvraag.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

d. Zienswijze

De ontwerp-omgevingsvergunning gaat in tegen de uitspraak van de Raad van State (201908558/1/R4) van 30 juni 2021. Door het voornemen van het college lijkt het er sterk op dat de gemeente denkt dat een gebrek vanuit een uitspraak van de Raad van State die heeft geleid tot vernietiging het enige was dat niet klopte aan de aanpassing van het bestemmingsplan. Deze moet echter wel breder worden uitgelegd. Dezelfde aanvraag met een overigens bestreden passende beoordeling, is onvoldoende om de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Gemeentelijke reactie

De aangevraagde omgevingsvergunning staat los van de uitspraak van de Raad van State van 30 juni 2021, waarbij het bestemmingsplan “Asselseweg II” is vernietigd. Dat bestemmingsplan zag op het herstellen van een functieaanduiding voor paardensportevenemententerrein. De nu voorliggende aanvraag ziet niet toe op paardensportevenementen. Daarbij gaat de ontwerp-omgevingsvergunning op geen enkele wijze in tegen de uitspraak van de Raad van State die heeft geleid tot vernietiging van het bestemmingsplan.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

e. Zienswijze

Het voornemen van het college gaat volgens indiener in tegen het adviesrapport van Nysingh advocaten (2022), door nu weer in afwijking van het bestemmingsplan ontwikkelingen mogelijk te maken. Het adviesrapport geeft duidelijk aan dat niet een postzegelaanpassing, maar een geheel nieuw bestemmingsplan opgesteld zou moeten worden wil men voldoen aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. De gemeente zou ook aan dergelijke postzegelaanpassingen zoals de nu voorliggende, geen medewerking moeten verlenen. Daarmee heeft ook de gemeenteraad overigens ingestemd waarmee het college van B&W nu in strijd handelt. Er mist hier wederom een verklaring van geen bedenkingen van de raad, die bij een maatschappelijke ontwikkeling zoals deze die zeer gevoelig ligt ook is vereist.

Gemeentelijke reactie

Het door de indiener aangehaalde rapport van Nysingh advocaten had betrekking op paardensportevenementen en recreatieverblijven, en in zijn geheel niet op de buitenrijbaan en/of de paddocks. De ingediende aanvraag en het voorgenomen besluit gaan dan ook op geen enkele wijze in tegen het adviesrapport van Nysingh.

De gemeenteraad heeft op 8 november 2017 een lijst met categorieën vastgesteld waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad is vereist. In casu gaat het om een project in landelijk gebied, waarbij geen sprake is van een bouwproject. Aangezien een paardrijtrainingsbaan en paddocks – op de oppervlakte na – passend zijn binnen de geldende bestemming, betreft het geen ontwikkeling met ingrijpende wijzigingen van de functie van de gronden. Een verklaring van geen bedenkingen van de raad is daarom niet vereist. Ook is geen sprake van een aanzienlijke maatschappelijke beroering die betrokkenheid van de raad zou rechtvaardigen.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

f. Zienswijze

De bestemmingsplannen Asselseweg I en Asselseweg II zijn vernietigd door de Raad van State. Er rust dus geen bestemming op Asselseweg 35 en de referentiesituatie is volgens indiener nul. Er is alleen een agrarisch bedrijf betreffende een paardenhouderij.

Het bestemmen van een trainingsbaan voor paardentrainingen, lessen e.d. heeft een duidelijk aanzuigende werking op de verkeersbewegingen, vaak met auto's, voorzien van een trailer en met vrachtwagens die geschikt zijn voor vervoer van paarden. Daarmee komt ook het zwaartepunt te liggen op paardensport in plaats van een paardenhouderij. Er dient te worden aangetoond wat het effect van deze aanzuigende werking is op de aangrenzende natuurgebieden.

Gemeentelijke reactie

Opgemerkt wordt dat de vernietiging van de bestemmingsplannen "Asselseweg I" en "Asselseweg II" niet betekent dat er geen bestemming rust op deze locatie aan de Asselseweg. Na vernietiging van de genoemde bestemmingsplannen geldt wederom het onderliggende bestemmingsplan "Buitengebied 2012".

De referentiesituatie is daarbij niet nul. Voor een project waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, wordt de referentiesituatie bij het ontbreken van een Wnb- vergunning (zoals in deze situatie het geval is) bepaald door een verleende milieutoestemming ten tijde van de aanwijzing van een Natura 2000-gebied. In dit geval is de Hinderwetvergunning van 6 december 1989 bepalend voor de referentiesituatie.

In de toelichting van LOCIS adviseurs, welke is toegevoegd als bijlage 1 bij de ruimtelijke onderbouwing, wordt voldoende ingegaan op de verkeersbewegingen die het gebruik van de voorzieningen met zich meebrengen. Overigens is hier geen sprake van het bestemmen van een trainingsbaan. De omgevingsvergunning wijzigt immers het bestemmingsplan niet.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

g. Zienswijze

Op grond van de 5.500 m² trainingsbaan is het volgende mogelijk:

- De afmetingen van de trainingsbaan zijn voldoende voor het houden van wedstrijden en niet nodig voor trainingen.
- Eén of meerdaagse evenementen betekent: 5-12 combinaties, exclusief trainers, bondscoaches, overige begeleiders. Dat is 20 personen per dag. Bovendien komen er bij wedstrijden toeschouwers.

Alleen al het aantal deelnemers aan een wedstrijd is niet te vergelijken met het aantal deelnemers wat genoemd wordt voor een training.

Deze gegevens tonen alleen de noodzaak aan voor wedstrijden in een bepaalde categorie, maar daarvoor heeft de ondernemer geen bestemming. Indien er vraagt of zulke trainingsdagen eigenlijk te zien zijn als 'lesgeven' of dat het evenementen zijn waarvoor geen bestemming op het perceel is.

Gemeentelijke reactie

De ingediende aanvraag en het voorgenomen besluit hebben geen betrekking op het organiseren van wedstrijden danwel evenementen. Het houden van wedstrijden en evenementen worden dan ook niet mogelijk gemaakt. De paardrijtrainingsbaan staat enkel ten dienste van de bedrijfsactiviteiten die vallen onder de term 'gebruiksgerichte paardenhouderij' (zie pagina 12 van deze zienswijzennota). Trainingsdagen vallen daar ook onder.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

h. Zienswijze

In de stikstofberekening is volgens indiener niet uitgegaan van de maximale mogelijkheden. Bij de stikstofberekening is in de referentiesituatie én in de nieuwe situatie uitgegaan van

dezelfde hoeveelheid verkeersbewegingen (gebaseerd op het aantal lesklanten van 40 per week (40 x 1 uur les) terwijl de lescapaciteit enorm toeneemt, wanneer er niet alleen een binnenbak is om les te geven maar ook een enorme buitenbak. Hierbij is niet relevant of de aanvrager ook gebruik gaat/wil maken van die extra capaciteit. Ook de trainingen van teams die onterecht aangehaald worden bij de onderbouwing van de oppervlakte van de buitenbak worden niet meegenomen in de calculatie.

In de toelichting stikstofberekening (van Locis adviseurs) wordt gerekend met 40 auto's per week voor zowel individuele als groepsgerichte instructies. Bij groepsgerichte instructies is er meer dan 1 ruiter/paard combinatie tegelijk in de bak en aangezien mensen komen met eigen paarden zullen ze doorgaans ook met eigen auto komen. Er is dan dus sprake van meer dan 1 auto per les, 40 auto's per week is dan dus niet het maximale. Deze motivering kan dan ook geen stand houden en is onvolledig voor de beoordeling van het plan.

Gemeentelijke reactie

De stikstofberekeningen zijn worst case uitgevoerd. Bij de vaststelling van de verkeersbewegingen in de referentiesituatie (ten tijde van de Hinderwetvergunning) mag worden uitgegaan van een representatieve invulling. In dit geval verschillen de verkeersbewegingen in de referentiesituatie en aangevraagde situatie niet wezenlijk van elkaar en zijn de gehanteerde aantallen het meest representatief voor het gebruik in de referentiesituatie alsmede het (maximale) gebruik in de aangevraagde situatie. De onderbouwing van het aantal verkeersbewegingen is volledig opgenomen in de toelichting bij de uitgevoerde stikstofberekeningen (zie bijlage 1 van de ruimtelijke onderbouwing).

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.

i. Zienswijze

De quickscan is volgens indiener onjuist, onvolledig en onzorgvuldig uitgevoerd. Ook heeft het onderzoek plaatsgevonden op een verkeerd tijdstip, met een verkeerde uitgangssituatie en er worden onjuiste conclusies getrokken. Indiener brengt in de zienswijze de onderstaande punten naar voren.

1. In de quickscan wordt een vergelijking gemaakt tussen een situatie met paardrijbak en paddocks (huidige situatie) en een situatie met paardrijbak en paddocks. Dit is echter geen vergelijking tussen de situatie *zonder* paardrijbak en paddocks en de gewenste nieuwe planologische situatie. Er wordt zelfs geen enkele poging gedaan om de huidige situatie met de oorspronkelijke situatie te vergelijken. Indiener vindt dit punt onjuist. De nulsituatie (de referentiesituatie) zou agrarisch grasland met struweel moeten zijn.
Als de paardrijbak en de paddocks nu aangelegd zouden worden, wordt er hoe dan ook natuur aangetast dat betekent dat er uitstoot is van stikstofoxiden en dat mogelijk vogels en andere diersoorten hier nadelige effecten van ondervinden. Met de redenatie van de quickscan zouden illegale handelingen worden beloond, dit kan niet de bedoeling zijn. De inrichting en het gevoerde beheer zouden juist ter discussie moeten staan in de quickscan.
2. De quickscan is een vluggertje geweest.
In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 3 januari 2023 tijdens de daglichtperiode (middag) bezocht. Het onderzoeksgebied is te voet onderzocht op de aanwezigheid en potentiële aanwezigheid van beschermde flora- en faunawaarden.
Op de middag van 3 januari valt echter niet vast te stellen of er bedreigde plant- en diersoorten aanwezig zijn of waren geweest toen de rijbak en paddocks destijds zijn

aangelegd. En op 3 januari zullen er weinig broedvogels kunnen worden aangetroffen en vleermuizen zijn in winterslaap. Welke kwetsbare soorten hadden er kunnen worden waargenomen als het onderzoek in bijvoorbeeld de zomermaanden was uitgevoerd? Het vleermuizenprotocol is ook niet gevolgd.

Broedparen van zwarte specht hebben een erg groot territoria. De paardrijbak en paddocks liggen dus ruim binnen de territoria. Nader onderzoek zou gewenst zijn. De conclusie van de quickscan dat er geen onderzoek nodig is in het kader van de Wet natuurbescherming is onjuist. De indiener verwijst hierbij ook naar screenshots van 'www.waarneming.nl', ten aanzien van zwarte specht, wespendif en boomleeuwerik.

3. Begrenzing van het onderzoeksgebied.

Het is niet redelijk en zorgvuldig om het onderzoeksgebied op de rijbak en paddocks te begrenzen. Bio-/ecologische processen vinden namelijk op een ruimtelijk grotere schaal plaats en niet in isolatie binnen deze kleine gebieden. Activiteiten op een bepaalde plek (zoals de rijbak en paddocks) zullen ook invloeden hebben op aangrenzende gebieden.

Ook zullen in het begrensde onderzoeksgebied (rijbak en paddocks) geen beschermde soorten worden aangetroffen omdat deze zijn vernietigd door de inrichting en het gevoerde beheer en het gebruik (zoals slepen van de bodem, omzetten).

4. Mogelijke permanente invloeden.

Er moet uitgegaan worden van de situatie van vóór de aanleg. In de ontwerp-omgevingsvergunning is alleen gekeken naar de effecten van het legaliseren van de paardrijbak en de paddocks. Dit is volgens indiener een foutief uitgangspunt. Op grond van de Wet natuurbescherming moet de oorspronkelijke situatie worden beoordeeld.

5. Strijdigheid met de recreatiezonering.

In het kader van de recreatiezonering is het ruiterspad dat direct achter de paardrijbak lag inmiddels afgesloten om kwetsbare soorten meer rust te geven en een groter broedsucces te bewerkstelligen. De bewering in de quickscan dat de ruiterspaden al verstoren en dus geen extra verstoring geven staat haaks op het standpunt van de recreatiezonering en is dus onjuist.

Het beleid van de provincie is gericht op de bescherming van kritische diersoorten en daarom is vanuit de recreatiezonering besloten om het ruiterspad dat grenst aan de betreffende paardrijbak af te sluiten voor gebruik te paard.

6. Fysieke ingrepen.

Volgens de quickscan vinden er geen fysieke ingrepen plaats. Indiener vraagt waarom er dan begin september 2023 werkzaamheden plaatsvonden met een sjofel en eerder met kettingzaag, zonder dat er een omgevingsvergunning voor is verleend.

7. De stellingen op pagina 14 van de quickscan zijn erg onwaarschijnlijk. Het betreft hier namelijk een oud bos. Het is tevens in tegenspraak met het besluit van de provincie tot het niet plaatsen van windturbines op de gehele Veluwe. Tot 8 km rondom de Veluwe moet rekening worden gehouden met de wespendif.

Hoogstwaarschijnlijk nestelt de wespendif hier, naast de grauwe vliegenvanger, de groene en zwarte specht. Met deze gegevens had het onderzoeksbureau eveneens rekening moeten houden. Ook het college heeft deze afwegingen verzuimd mee te wegen. Indiener verwijst naar het rapport "Broedvogels in een deel van Boswachterij Kootwijk in 2017" van Sovon.

Het perceel bos grenzend aan de paardrijbak is een oud bos, zeer waarschijnlijk geschikt voor zwarte specht. Bovendien komt de zwarte specht met zekerheid voor op slechts zo'n 250 meter afstand. Fourageerafstanden en grootte van het gebied dat gebruikt wordt door de zwarte specht, overlappen daarmee het onderzoeksgebied. De zwarte specht is een doelsoort voor instandhouding en vergroting van de aantallen. In deze context zijn juist zeer recent paden rondom het paardensportcentrum afgesloten voor recreanten. Gelijktijdige verstoring door het gebruik van de paardrijbak en paddocks met invloed op geschikt habitat voor zwarte specht staat haaks op de genomen maatregelen.

8. Beoordeling stikstof ontwikkelfase.
In de quickscan staat dat dit niet van toepassing is, omdat er geen fysieke werkzaamheden plaatsvinden. Dit is in tegenspraak met waarnemingen op de locatie. In de week van 4-7 september vonden graafwerkzaamheden plaats bij betreffende paardenbakken. Bovendien is wederom de referentie verkeerd genomen.
9. Beoordeling stikstof gebruiksfase.
Bij de stikstofberekening ontbreken de aantallen die genoemd worden in hoofdstuk 3 van de ruimtelijke onderbouwing. Hierdoor is de berekening onjuist.
10. Er zal onderhoud aan de paardenbakken moeten worden gepleegd: minimaal één keer per week tot dagelijks, slepen van de bodem en egaliseren met behulp van een tractor of ander zwaar materiaal. Hierover wordt in de rapportage niets vermeld.
11. Er wordt geen passende beoordeling gemaakt. Dit is in tegenspraak met de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 25 juli 2022.
12. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen. Het is onduidelijk of dit heeft plaatsgevonden. De paardrijbak is namelijk aangelegd zonder dat er foto's of andere waarnemingen zijn vastgelegd. Hetzelfde geldt voor het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren. Ook dit is onduidelijk.
13. Projecten die significante gevolgen hebben zijn in beginsel niet toegestaan. Dit in ogenschouw nemende, hadden de betreffende paardrijbak/paddocks nooit aangelegd mogen worden.
14. Vermoedelijk nestelen er diverse vogels in de beplanting in de omgeving. Het gebruik van de geplande bouwwerken en gebruiksmogelijkheden veroorzaakt wel degelijk een verstoring, en fysieke ingrepen hebben al plaats gevonden zonder vergunning.
15. In de quickscan staat dat de betekenis van het onderzoeksgebied als foerageergebied voor vogels door de voorgenomen activiteiten niet afneemt. Maar het zijn reeds voltooide activiteiten die niet plaats hadden mogen vinden. Dit had dan ook zeker in context moeten worden geplaatst.
16. De geplande permanente activiteiten tasten de kernkwaliteiten aan. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, nog te ontwikkelen potentiële waarden en de omgevingscondities zoals stilte.
17. Vleermuizen.

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag waarop vleermuizen foerageren. In de quickscan staat dat het onderzoeksgebied niet als essentieel foerageergebied voor vleermuizen wordt beschouwd.

Het vleermuisprotocol is niet gevolgd waardoor sprake is van onzorgvuldige voorbereiding van het voorgenomen besluit. Er kunnen wel degelijk vleermuizen aanwezig zijn. Paarden trekken vliegen aan en vleermuizen bejagen onder meer vliegen. Het is dus een uitstekend leefgebied voor vleermuizen. Ook worden vleermuizen (en vogels) aangetrokken met de huidige verlichting.

18. Amfibieën en reptielen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen, maar gelet op de inrichting en het gevoerde beheer wordt het onderzoeksgebied als matig geschikt leefgebied voor sommige beschermde amfibieënsoorten beschouwd. Het rapport ziet beschermde amfibieën dus wel degelijk als mogelijk aanwezig. Er is geen passende beoordeling gemaakt. Amfibieën zoals kikkers, padden en salamanders zullen worden vertrapt in de paardrijbak en paddocks. Naast de paardrijbak ligt een waterbak die uitstekend geschikt lijkt voor de voortplanting van amfibieën. Deze waterbak is niet in het onderzoek meegenomen.

19. Nestlocaties.

Nestlocaties van vogels zijn waarschijnlijk vernietigd bij de aanleg van de paardrijbak. De bestaande situatie mag echter niet als referentie gebruikt worden, omdat het gaat over de aanleg van de paardrijbak (de voorgenomen activiteiten).

20. Grondgebonden zoogdieren en overige soorten.

In de quickscan staat dat het onderzoeksgebied behoort tot matig geschikt functioneel leefgebied van verschillende algemene en weinig kritische grondgebonden zoogdiersoorten.

Er lopen 's nachts edelherten en dassen. De boommarter en eekhoorn zullen zeker worden aangetroffen wanneer het onderzoek gedurende een langere periode en in de zomer zou zijn uitgevoerd. De werkzaamheden hebben al plaats gehad en heeft mogelijk de leefomgeving negatief beïnvloed. Een passende beoordeling is niet gemaakt ten opzichte van de oorspronkelijke situatie.

Op het terrein Asselseweg 35 nestelt de boerenzwaluw, die foerageert op de vliegen die op de paarden afkomen. Het is heel goed mogelijk dat de hazelworm in het oorspronkelijke struweel geleefd heeft voordat de paardrijbak is aangelegd. Daarover is het rapport heel duidelijk. De aanleg van de paardrijbak heeft deze leefomgeving aangetast. Er is echter geen passende beoordeling gemaakt.

21. Negatief effect op Natura 2000-gebied.

Indiener is het niet eens met de conclusie van de quickscan dat een negatief effect op Natura 2000-gebied op voorhand kan worden uitgesloten en er geen nader onderzoek vereist is.

Er is in het onderzoek geen rekening gehouden met het onderhoud van de paardrijbak, de aanzuigende werking van de trainingen (8 paarden per uur per bak van 1200 m², overige bezoekers zoals trainers, begeleider, verzorger en toeschouwers).

Er zijn wel degelijk negatieve effecten (geweest) van de bouw van de paardrijbak en paddocks. Deze zijn niet makkelijk te kwalificeren, maar er wordt ook geen enkele poging toe gedaan.

Er zijn geen historische gegevens van het onderzoeksgebied bekend. Er is geen poging gedaan om historische gegevens te verkrijgen.

22. Vervuiling.

Op dit moment waaien snippers kunststof viltachtig materiaal al door het bos. Hierover wordt niets vermeld in het natuuronderzoek. In hoeverre is uitgesloten dat deze kunststof materialen geen extra vervuiling met chemicaliën en daardoor de omliggende natuur niet zullen schaden? Indiener verwijst naar een onderzoek Anthesis (13 januari 2020).

De betreffende rijbak is een 'eb en vloedbak/bodem'. Het water, dat bij veel regen weggepompt wordt, wordt naar de omgeving afgevoerd. Daarmee worden mest en uitgespoelde chemicaliën (uit het kunststof vilt) naar Natura 2000-gebieden geloosd. Het waterpeil in de omgeving wordt hiermee beïnvloed. Hierover wordt niets vermeld in het onderzoek hetgeen wederom een grote onzorgvuldigheid in zich heeft.

Gemeentelijke reactie

Wij gaan hieronder puntsgewijs in op de in de zienswijze aangegeven punten.

1. In de quickscan wordt ingegaan op de effecten van de aangevraagde rijbaan en paddocks, zodat wel degelijk sprake is van een vergelijking met een situatie zonder rijbaan en paddocks. Overigens was ter plaatse van de rijbaan en paddocks voorheen sprake van intensief beheerd agrarisch grasland en nu van een zandbodem. Hier zit voor wat betreft leef- en foerageergebied geen significant verschil tussen. Te meer omdat er juist in het omliggende gebied volop sprake is van geschikt leef- en foerageergebied voor beschermde soorten.
2. De eerste stap in ecologisch onderzoek is altijd een quickscan. Deze heeft als doel de habitatgeschiktheid van een locatie in kaart te brengen. Het betreft nooit een volledige veldinventarisatie. Aan de hand van het aangetroffen habitat wordt een inschatting gemaakt van de potentie van de locatie voor diverse soorten. Omdat het in een quickscan gaat om het inschatten van de potentie voor een soort kan een dergelijk onderzoek het gehele jaar door uitgevoerd worden. Pas als potentie voor soorten niet kan worden uitgesloten (op basis van habitatgeschiktheid en een goede onderbouwing) dan is een aanvullend onderzoek nodig conform een 'vast' protocol. Pas dan is ook sprake van de noodzaak tot een complete inventarisatie van een soort(groep).

Het klopt dat in januari tijdens het veldbezoek niet alle soorten waargenomen konden worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor vleermuizen (deze zijn 's nachts actief en overdag verstopt), zij zijn nooit waarneembaar tijdens een quickscan. Maar op basis van hoe de locatie eruit ziet kan wel worden bepaald of er potentie is voor een soort.

Het eenmalige bezoek is in dit geval voldoende om inzicht te krijgen in het voorkomen en mogelijk voorkomen van beschermde soorten en waarden.

De effectbeoordeling wordt uitgevoerd op basis van het veldbezoek en bronnenonderzoek, zoals de NDFF. Daarnaast is een effectbeoordeling Natura 2000-gebied opgesteld waarin wordt ingegaan op kwalificerende vogelsoorten van Natura 2000-gebied Veluwe. Voor een dergelijke beoordeling is aanvullend onderzoek niet altijd relevant. Zo ook niet in dit geval.

Alle in Nederland voorkomende vogels zijn beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de beschermingsstatus, de mate van bescherming. Ten aanzien van de zwarte specht merken wij het volgende op. De vaste rust-/nestplaats van de zwarte specht is alleen beschermd als sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Ze zijn flexibel genoeg om een alternatieve nestplaats te zoeken als dat nodig is. Er is in dit geval geen sprake van een ecologisch

zwaarwegende reden, omdat er voldoende uitwijkmogelijkheden voor deze soort zijn. Er is voldoende bosgebied in de omgeving.

Uit de quickscan blijkt dat geen geschikte hollenbomen voor de zwarte specht in de bosrand aanwezig zijn. De bomen blijven behouden waardoor een eventueel nest niet wordt aangetast. Ook blijven er voldoende alternatieve foerageerlocaties in de omgeving aanwezig waardoor er geen wezenlijke aantasting van een foerageergebied is. Negatieve effecten op deze soort zijn daarmee uitgesloten.

Ten aanzien van de wespendif merken wij het volgende op. De wespendif is een categorie 4 soort en geniet een extra bescherming. Ze nestelen hoog in de boom. In de winter zijn nesten juist goed waarneembaar omdat er geen blad aan de boom zit. In de bosrand ter plaatse zijn geen sporen aangetroffen van een soort zoals de wespendif. Er gaan geen bomen verloren waardoor er geen nestgelegenheid voor deze soort verloren gaat. Er zal ook geen sprake zijn geweest van afname van essentieel foerageergebied van de wespendif, omdat er voldoende gelijkwaardig gebied behouden blijft in de omgeving. Negatieve effecten op deze soort zijn daarmee uitgesloten.

De boomleeuwerik is geen soort die een extra bescherming geniet. Deze soort legt zijn eieren op de grond (schrane grond en heidegrond). Er is op de locatie geen schrale zandgrond en/of heidegrond aanwezig. Door voorafgaand aan werkzaamheden de omgeving af te zoeken kan verstoring worden voorkomen. Gezien er altijd al bedrijvigheid op het terrein is, is daarnaast ook niet aannemelijk dat deze vogel op de locatie een nest gaat maken. Van vernietiging en verstoring van een nestplaats is dus geen sprake. Voor wat betreft leefgebied blijft er ook voldoende alternatief over, waardoor er geen essentieel leefgebied verloren gaat.

Ons inziens kloppen de conclusies uit de quickscan dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op vogelsoorten (nest of leefgebied). Een leefgebied van een soort is alleen maar beschermd als dit essentieel is voor het functioneren van het nest en/of soort. In dit geval zijn er voldoende alternatieven in de omgeving aanwezig. Bovendien hebben de soorten een dusdanig groot territorium dat het aannemelijk is dat zij gebruik kunnen maken van een alternatieve foerageerlocatie (mocht dat al nodig zijn).

3. Op pagina 7 van de quickscan staat beschreven dat niet alleen de locatie van de trainingsbaan en paddocks, maar ook de bosrand is meegenomen in het onderzoek. Daarnaast is rondgelopen met een verrekijker en warmtebeeldcamera en is geluisterd naar de omgeving. Ook de invloedssfeer is meegenomen in het onderzoek. Zoals in de quickscan is vermeld leiden de voorgenomen activiteiten niet tot mogelijke overtreding van een verbodsbepaling buiten het plangebied. Daarmee is wel degelijk rekening gehouden met externe werking van de activiteiten op omliggend gebied en daarin voorkomende soorten.
4. De stelling dat uitgegaan dient te worden van de situatie voor aanleg van de voorzieningen kan worden onderschreven. Dat heeft het ecologisch bureau ook - voor zo ver mogelijk - gedaan. Met alle redelijkheid valt te concluderen dat op het moment van de aanvraag het niet mogelijk is om de originele situatie te beoordelen zoals deze was vóór de trainingsbaan en paddocks.
5. Er wordt ten onrechte gesteld dat het ruiterspad direct achter de trainingsbaan is afgesloten om kwetsbare soorten meer rust te geven en een groter broedsucces te bewerkstelligen. Het pad is afgesloten omdat er op steenworp afstand nog een ander pad ligt en de aanwezigheid van twee paden dichtbij elkaar niet nodig werd geacht.

Uit het recreatiezoneringsplan Veluwe valt op te maken dat in sommige delen wordt geprobeerd de rust in het gebied weer terug te brengen. Direct grenzend aan het plangebied ligt zone B wat betekent dat er ruimte is voor recreatie (fiets, ruiter- en wandelpaden), maar dat de dichtheid van paden minder is dan in zone A. Deze zone is bedoeld voor matig intensief gebruik. Zone C ligt wat verder weg en is voor extensieve recreatie. Uit dit rapport blijkt niet per se dat het ruiterpad langs de Asselseweg 35 afgesloten is. Wel dat de mogelijkheid bestaat dat paden in deze zone worden verlegd. Feit blijft dat recreatie en dus (enige) mate van verstoring en het aanwezige fietspad (Schaapsdrift) aanwezig blijven.

6. De quickscan gaat alleen in op de aangevraagde activiteiten, en niet op beheer en onderhoud van het terrein. Het voeren van onderhoudswerkzaamheden is inherent aan het voeren van een paardenhouderij/agrarisch bedrijf en staat los van de vergunningaanvraag.
7. De effectbeoordeling Natura 2000 gaat in op de gevolgen van de aangevraagde rijbaan en paddocks voor de genoemde soorten vogels. Bij een dergelijke beoordeling gaat het er niet om of enige verstoring optreedt, maar dient te worden getoetst of de veroorzaakte verstoring leidt tot een dusdanig negatief effect dat de instandhoudingsdoelstelling niet gehaald wordt. Een eventueel verstorend effect door de rijbaan en paddocks kan op kwalificerende soorten geen dusdanig effect hebben dat het aantal broedparen afneemt. De instandhoudingsdoelstelling wordt dus niet aangetast. Dit is wezenlijk anders dan bij windturbines, omdat het bekend is dat hierdoor vogels kunnen worden gedood. Voor wat betreft de aangehaalde bestaande verstoring moet ook rekening worden gehouden met het feit dat hier voorheen sprake was van intensief beheerd agrarisch grasland. Ook dat maakte het direct aangrenzende gebied minder geschikt als broedplaats voor vogels.

De rijbaan grenst aan bos dat binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied Veluwe behoort. Dit betreft gemengd naaldbos, bestaande uit fijnspar, Amerikaanse eik, ruwe berk en zomereik, met spaarzame ondergroei van vuilboom. Een deel van de jonge fijnsparren is dood of stervende. Het betreft vrij dunne bomen, gemiddeld hebben de bomen een diameter van 25-35 cm. De strook van 25 meter bos rondom de rijbaan vormt geen geschikt leefgebied voor kwalificerende soorten, met uitzondering van de wespendif. Deze soort foerageert soms langs bosranden. Gelet op de dunne bomen wordt het bos, grenzend aan de rijbaan niet beschouwd als foerageergebied voor zwarte spechten, draaihalzen of andere kwalificerende soorten. Ook ontbreken nestbomen voor kwalificerende soorten vanwege ontbreken geschikt leefgebied in de directe nabijheid. Als gevolg van het gebruik van de paardrijbak, wordt ca. 450 m² foerageergebied voor wespendifen verstoord. Deze verstoring is echter slechts gedurende een deel van de dag en betreft relatief een zeer klein gebied. De foerageergebieden van een wespendif zijn zeer groot, variërend van 8 tot 45 km². Voor de rijbaan en paddocks zullen daarom geen meetbaar negatief effect hebben op het totale foerageergebied van wespendifen.

8. Zie ook de beantwoording onder punt 6. Stikstof is verder afzonderlijk beoordeeld, buiten de quickscan om. Zie de hiervoor uitgevoerde berekeningen met AERIUS Calculator en de toelichting hierop, waarin uitvoerig is ingegaan op de verkeersbewegingen in de referentiesituatie en aangevraagde situatie.
9. Zie de beantwoording onder punt 8. Overigens zijn voor het definitieve besluit nieuwe berekeningen met AERIUS Calculator uitgevoerd, en de toelichting is hierop aangepast.

10. Voor wat betreft het agrarisch gebruik van het terrein en het hiervoor ingezette beheer kan worden opgemerkt dat het hier gaat om voortzetting van bestaand gebruik, dat al bestond voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming.
11. Er geldt in deze situatie geen verplichting een passende beoordeling uit te voeren. Een passende beoordeling moet worden uitgevoerd als uit een voortoets blijkt dat een negatief effect op Natura 2000- gebied niet op voorhand kan worden uitgesloten. In een passende beoordeling mogen ook mitigerende maatregelen meegenomen worden. Indien uit een effectbeoordeling blijkt, dat een significant negatief uitgesloten is, hoeft geen passende beoordeling uitgevoerd te worden. Het bovenstaande is niet in tegenspraak met de uitspraak van de rechtbank, omdat ten tijde van het vorige besluit en de daarop gebaseerde uitspraak geen afdoende voortoets voor gebieds- en soortenbescherming was uitgevoerd. Dit gebrek is met de nu uitgevoerde onderzoeken opgeheven, zodat gemotiveerd kan worden geconcludeerd dat de aangevraagde activiteiten niet leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebied en beschermde soorten.
12. 13. 14. 15.
- De meerdere keren gemaakte opmerking dat de effecten van de aanleg van de rijbaan en paddocks niet zijn meegenomen en dat het onduidelijk is of er daarbij verbodsbepalingen zijn overschreden doet voor deze aanvraag niet ter zake. Vermeende overtredingen van de Wet natuurbescherming kunnen gemeld worden bij de bevoegde gezagen. In de effectbeoordeling kan daar echter niets mee worden gedaan. Het is overigens gezien het voormalige gebruik als intensief beheerd agrarisch grasland niet aannemelijk dat nesten, rustplaatsen en eieren van beschermde vogels zijn vernield of beschadigd of dat nesten van vogels zijn weggenomen. Datzelfde geldt voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van andere beschermde soorten en het niet afnemen van de betekenis van het onderzoeksgebied als foerageergebied voor vogels. Er is alleen sprake van essentieel foerageergebied, indien de functionaliteit van een jaarrond beschermd nest aangetast wordt, zoals dat soms het geval is bij huismussen en steenuilen. Het gaat hierbij om soorten met een jaarrond beschermd nest en klein leefgebied. De oorspronkelijke ondergrond van de paddocks en rijbaan vormt geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van dergelijke soorten.
16. De verwijzing naar de kernkwaliteiten heeft betrekking op de ligging binnen de Groene ontwikkelingszone. Hiervoor is een versterkingsplan opgesteld, waarmee per saldo de landschappelijke warden en natuurwaarden worden versterkt. De aangevraagde situatie leidt dus niet tot een aantasting van de kernkwaliteiten. Overigens hebben de in de zienswijze genoemde kernkwaliteiten geen betrekking op dit deel van de Groene ontwikkelingszone.
17. Zie de beantwoording van de eerste zienswijze onder d.
18. Zie de beantwoording van de eerste zienswijze onder d.
19. De rijbaan en paddocks zijn aangelegd op agrarische cultuurgrond. Dit is geen geschikte nestplaats voor vogels, zodat de veronderstelde vernietiging van nestplaatsen bij aanleg van de rijbaan niet aan de orde is geweest.
20. Ten aanzien van het gestelde over grondgebonden zoogdieren, boerenwaluw en hazelworm geldt dat het opzettelijk doden van deze soorten bij de aanleg van de rijbaan en paddocks en na ingebruikname hiervan niet aannemelijk is en feitelijk ook niet aan de orde is geweest. Ook hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat voorheen

sprake was van intensief beheerd agrarisch grasland, waarbij de zandbodem en het hekwerk geen significante impact hebben ten opzichte van de situatie zonder rijbaan en paddocks. De impact van het onderhoud van de zandbodem (bijvoorbeeld door slepen) wijkt daarbij niet in belangrijke mate af van de impact van het beheer van agrarisch grasland (door maaien etc.).

Ten aanzien van het foerageergebied geldt hetzelfde als bij zienswijze 1 al is opgemerkt: al zou de gehele oppervlakte van het erf volledig ongeschikt worden, dan is dat effect dusdanig gering, dat geen sprake is van aantasting van essentieel foerageergebied.

21. Nu alle in de zienswijze aangehaalde punten zijn meegenomen in de effectenbeoordeling en het stikstofonderzoek kan niet worden ingezien waarom een passende beoordeling nodig zou zijn.
22. Mochten er zorgen zijn over vervuiling dan zijn er via het bevoegd gezag kanalen om deze zorgen te uiten. Dit staat geheel los van de vergunningaanvraag aangezien deze op geen enkele manier oneigenlijke vervuiling mogelijk maakt.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-omgevingsvergunning aan te passen.